

تعلیم و تربیت اسلامی پیشرفته

تألیف:

دکتر شراره حبیبی

(عضو هیأت علمی دانشگاه)

انتشارات آوای نور

تهران-۱۳۹۸

سرشناسه	: حبیبی، شراره، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: تعلیم و تربیت اسلامی پیشرفته/ تالیف شراره حبیبی.
مشخصات نشر	: تهران : آواک نور، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۵۳۷-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: اسلام و آموزش و پرورش
موضوع رده بندی	: Islamic education
کنگره	: BP۲۳۰/۱۸
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۴۸۳۷
شماره کتابشناسی	: ۵۸۷۷۲۰۵
	-۱-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نمایر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

تعلیم و تربیت اسلامی پیشرفته

تالیف: دکتر شراره حبیبی

چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۵۳۷-۳

کلیه حقوق برای ناشر و مولفان محفوظ است

قیمت ۳۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
فصل اول: کلیات تعلیم و تربیت اسلامی	۱۱
مقدمه.....	۱۱
تعریف تعلیم و تربیت.....	۱۱
تعریف تعلیم و تربیت در قرآن.....	۱۲
تعلیم.....	۱۳
تربیت.....	۱۳
تعریف تعلیم و تربیت اسلامی.....	۱۴
تاریخچه تعلیم و تربیت اسلامی.....	۱۵
اهداف کلی تعلیم و تربیت اسلامی.....	۱۶
روش تعلیم و تربیت اسلامی.....	۲۴
مراحل تعلیم و تربیت اسلامی.....	۲۵
موانع تعلیم و تربیت اسلامی.....	۲۶
۱. موانع فردی.....	۲۷
۲. موانع اجتماعی.....	۲۷
۳. موانع سیاسی.....	۲۸
۴. موانع اقتصادی.....	۲۹
منابع تعلیم و تربیت اسلامی.....	۲۹
الف- منابع اصلی یا دست اول.....	۳۰
ب) منابع فرعی یا دست دوم.....	۳۲
طرح کلی نظام اسلامی.....	۳۲
روش تحقیق در علوم تربیتی و تعلیم و تربیت اسلامی.....	۳۵
فصل دوم: دیدگاه علمای اسلامی دربارهٔ تعلیم و تربیت اسلامی	۳۷
مقدمه.....	۳۷
دیدگاه‌های تعلیم و تربیت اسلامی.....	۳۷

۳۹	فارابی.....
۴۰	بوعلی سینا.....
۴۳	غزالی.....
۴۴	خواجه نصیرالدین طوسی.....
۴۶	مولوی.....
۴۸	ابن خلدون.....
۴۹	ملاصدرا.....
۵۱	فصل سوم: ویژگی‌های نظام تعلیم و تربیت اسلامی .....
۵۱	مقدمه.....
۵۱	ویژگی‌های نظام تعلیم و تربیت اسلامی.....
۵۲	جنبه الهی.....
۵۴	جنبه هدایتی.....
۵۵	جنبه پویائی.....
۵۷	جنبه عقلانی.....
۵۸	جنبه انقلابی.....
۵۹	جنبه استمرار.....
۵۹	جنبه همگانی بودن.....
۶۱	فصل چهارم: اهداف نظام تعلیم و تربیت اسلامی .....
۶۱	مقدمه.....
۶۲	اهداف نظام تعلیم و تربیت اسلامی.....
۶۹	فصل پنجم: روش‌های نظام تعلیم و تربیت اسلامی .....
۶۹	مقدمه.....
۷۰	روش‌های نظام تعلیم و تربیت اسلامی.....
۸۱	فصل ششم: اصول تعلیم و تربیت اسلامی براساس (وحی، قرآن و سنت) .....
۸۱	مقدمه.....
۸۳	اصول تعلیم و تربیت اسلامی براساس (وحی، قرآن و سنت).....
۹۱	فلسفه تربیت اسلامی و ابعاد آن.....

فصل هفتم: آداب و وظایف ویژه معلم و شاگرد در تربیت اسلامی ۹۷

مقدمه ۹۷

آداب و وظایف ویژه معلم با شاگردان و دانشجویان ۹۷

آداب و وظایف ویژه شاگردان و دانشجویان با معلم و استاد ۱۰۳

آداب و وظایف شاگرد در دانش آموختن و قرائت درس و تکیه گاه های او در رابطه با

استاد و همکلاسی ها ۱۰۴

فصل هشتم: فطرت و تعلیم و تربیت ۱۰۷

مقدمه ۱۰۷

تعریف فطرت ۱۰۷

مفهوم فطری بودن ادراک ها و شناخت ها ۱۰۸

ویژگی های فطرت ۱۰۹

تفاوت فطرت، طبع و غریزه ۱۱۲

فطرت از دیدگاه اندیشمندان مسلمان و غربی ۱۱۳

اقسام فطریات ۱۱۶

انواع گرایش های فطری ۱۱۷

ویژگی های امور فطری ۱۱۷

عوامل شکوفایی فطرت ۱۱۹

موانع شکوفایی فطرت ۱۱۹

رابطه فطرت با تعلیم و تربیت ۱۲۱

فصل نهم: نفس و تعلیم و تربیت ۱۲۳

مقدمه ۱۲۳

تعریف نفس ۱۲۳

مفهوم نفس از دیدگاه قرآن ۱۲۴

مراتب نفس در انسان ۱۲۶

چگونگی رابطه نفس و بدن ۱۲۷

دلالت های تربیتی شناخت نفس از دیدگاه علامه ۱۲۸

نظر فلاسفه اسلامی درباره نفس ۱۳۶

نظریه های جدید درباره رابطه نفس با بدن ۱۴۱

۱۴۵.....نفس و چگونگی کسب دانش و معرفت.

۱۴۹.....منابع فارسی.

پیشگفتار

در سده هفتم میلادی، اسلام در شبه جزیره عربستان ظهور کرد. پس از آن کشورهای چوون مصر، ایران، سوریه و اندکی پس از آن اسپانیا به تصرف مسلمانان درآمد. بدین سان دین نو در کشورهای که خود زمینه گسترده فرهنگی داشتند رواج یافت. با آنکه اسلام در میان قوم عرب ظهور کرد ولی فرهنگ اسلامی، بیشتر به همت مردم غیرعرب، بویژه ایرانیان شکل گرفت. از سده دوم هجری کتاب هایی بسیار در زمینه پزشکی، ریاضی، ستاره شناسی و پس از آنها منطق و فلسفه از زبانهای یونانی و سریانی به پهلوی و هندی به زبان عربی برگردانده شد و زمینه‌ای برای متکلمان، اندیشمندان تعلیم و تربیت و فیلسوفان مسلمان گردید.

در این کتاب سعی بر آن است نظام تعلیم و تربیت اسلامی بررسی شود و دارای ۹ فصل است.

در فصل اول کلیات تعلیم و تربیت اسلامی مطرح می‌گردد. علاوه بر مقدمه و تاریخچه و اهداف به مراحل و منابع آن خواهیم پرداخت. در فصل دوم دیدگاههای تعلیم و تربیت اسلامی از جمله نظرات اندیشمندان و فلاسفه تعلیم و تربیت اسلامی بررسی می‌شود. در فصل سوم ویژگی‌های نظام تعلیم و تربیت اسلامی و در فصل چهارم هدفهای نظام تعلیم و تربیت اسلامی و در فصل پنجم روشهای نظام تعلیم و تربیت اسلامی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در فصل ششم به بررسی اصول تعلیم و تربیت اسلامی و در فصل هفتم آداب و وظایف ویژه معلم و شاگرد در تربیت اسلامی می‌پردازیم. در فصل هشتم فطرت و تعلیم و تربیت و در فصل نهم نفس و تعلیم و تربیت بررسی می‌شود. امید است که مطالعه این کتاب برای دانشجویان تعلیم و تربیت اسلامی مفید واقع گردد.

